

หญ้ากินนีสีม่วง

เอกสารคำแนะนำ

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ISBN 974-682-052-4

ลิขสิทธิ์

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จัดพิมพ์โดย

กองปศุสัตว์สัมพันธ์ กรมปศุสัตว์ ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0-2653-4493, 0-2653-4444 ต่อ 2431

โทรสาร 0-2653-4934

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

79 ถนนนางวังคิ้ว แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2545 จำนวน 10,000 เล่ม

ผู้เรียบเรียง

1. นายจิระวัชร	เข็มสวัสดิ์
2. นางฉายแสง	ไผ่แก้ว
3. นางเกียรติสุรักษ์	โกศลสวัสดิ์
4. นายวิรัช	สุขสราน
5. นายเกียรติศักดิ์	กล้าเอม
6. นายธำรงค์ศักดิ์	พลบำรุง
7. นายวีระศักดิ์	จิโนแสง
8. นายสัญญา	อาจสามารถ
9. นายสมศักดิ์	เกาทอง

กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์

โทร. 0-2653-4491, 0-2653-4444 ต่อ 3441, 3442

คำนำ

การเลี้ยงสัตว์ให้ได้ผลดีหรือประสบความสำเร็จ ปัจจัยสำคัญขึ้นอยู่กับตัวเกษตรกรเอง ที่ต้องเอาใจใส่ดูแลสัตว์เลี้ยงเป็นอย่างดี การเลี้ยงสัตว์นอกจากต้องมีพันธุ์สัตว์ และสุขภาพสัตว์ที่ดีแล้ว อาหารที่ใช้เลี้ยงนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญเนื่องจากต้นทุนส่วนใหญ่มากกว่า 60 เปอร์เซ็นต์เป็นค่าอาหาร ดังนั้นเกษตรกรที่รู้จักเลือกใช้อาหารที่ดี ราคาถูก จะช่วยลดต้นทุนการเลี้ยงสัตว์ได้มาก สำหรับโคเนื้อ โคนม กระบือ แพะ แกะ ซึ่งเป็นสัตว์เคี้ยวเอื้องอาหารหลักที่ใช้เลี้ยงส่วนใหญ่จะเป็นอาหารหยาบ หรือพืชอาหารสัตว์ โดยทั่วไป การปลูกพืชอาหารสัตว์ให้ได้ผลดีจำเป็นต้องพิจารณาเลือกชนิดของพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และมีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับเอกสารเผยแพร่ฉบับนี้จะเป็นการนำเสนอและแนะนำวิธีการปลูกและการใช้ประโยชน์ของหญ้ากินนีสีม่วง เพื่อเป็นแนวทางให้เกษตรกรปลูกสำหรับใช้เลี้ยงสัตว์และผลิตเสบียงสัตว์จำหน่ายต่อไป

กรมปศุสัตว์

สารบัญ

หญ้ากินนีสีม่วง	1
ช่วงเวลาปลูก	2
การเตรียมดิน	2
การจัดหาเมล็ดพันธุ์และหน่อพันธุ์	4
วิธีการปลูก	5
1. การปลูกโดยใช้เมล็ดพันธุ์	5
1.1 ปลูกเป็นแถว	5
1.2 การปลูกแบบหว่าน	5
2. การปลูกโดยใช้หน่อพันธุ์หรือต้นกล้า	7
2.1 การปลูกโดยใช้ต้นกล้า	7
2.2 การปลูกโดยใช้หน่อพันธุ์	8
การใส่ปุ๋ย	9
การกำจัดวัชพืช	11
การให้น้ำ	12
ต้นทุนการผลิต	12
การใช้ประโยชน์	14
การตัดสด	17
การปล่อยสัตว์แทะเล็ม	18
การทำหญ้าหมัก	21
การทำหญ้าแห้ง	22
การปลูกหญ้ากินนีสีม่วงเพื่อจำหน่าย	23
สถานที่จำหน่ายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ของกองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์	26-30

หญ้ากีนีสีม่วง

หญ้ากีนีสีม่วง (*Panicum maximum* TD58) เป็นหญ้าอายุหลายปี เจริญเติบโตแบบกอตั้ง ลำต้นแตกแขนงเป็นกอกคล้ายกอตะไคร้ มีความสูง 2-3 เมตร มีใบขนาดใหญ่ ดอก อ่อนนุ่ม ส่วนของข้อปล้อง ช่อดอก และเมล็ดมีสีม่วงอมเขียว ต่างจากหญ้ากีนีพันธุ์อื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีสีเขียวอย่างเด่นชัด ขนาดของเมล็ดใหญ่กว่ากีนีธรรมดา หญ้ากีนีสีม่วงมีลักษณะที่โดดเด่นคือ ทนต่อความแห้งแล้ง ให้ผลผลิตสูง และสัตว์ชอบกิน ทนต่อการเหยียบย่ำ ทนต่อการเผาไหม้ ตอบสนองต่อการให้น้ำและปุ๋ยไนโตรเจนได้ดี เหมาะสำหรับนำมาทำหญ้าแห้งหรือหญ้าหมัก หญ้ากีนีสีม่วงสามารถปลูกได้เกือบทุกสภาพพื้นที่ ซึ่งเป็นที่ดอนตั้งแต่ดินเหนียว จนถึงดินทรายที่มีการระบายน้ำดี ทนทานต่อสภาพดินค่อนข้างเค็มได้ดี ทนรุ่มเงา และเจริญเติบโตได้ดีในบริเวณที่มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 900 มิลลิเมตรต่อปี

ลักษณะช่อดอกหญ้ากินนีสีม่วง

ช่วงเวลาปลูก

ควรปลูกในช่วงต้นฤดูฝน ประมาณเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม เพราะหญ้ากินนีสีม่วงเป็นพืชวันสั้น ถ้าปลูกช้าจะเป็นช่วงที่หญ้าออกดอก ทำให้มีการเจริญเติบโตไม่ดี

การเตรียมดิน

เลือกพื้นที่ซึ่งเป็นที่ดอนมีการระบายน้ำดี น้ำไม่ท่วมขัง เนื่องจากเมล็ดหญ้ากินนีสีม่วงมีขนาดเล็ก ต้องเน้นการเตรียมดินให้ละเอียด ร่วนซุย เป็นพิเศษ โดยเริ่มเตรียมดินครั้งแรกช่วงต้นฤดูฝนประมาณเดือนเมษายน เมื่อดินมีความชื้นเหมาะสม หรือหน้าดินมีความชื้นลึกประมาณ 30 เซนติเมตร โดยไถบดเพื่อกลับหน้าดินและกำจัดวัชพืชที่ปกคลุมดินอยู่ แล้วปล่อยทิ้งไว้ 3-4

สัปดาห์ หลังจากนั้น ไถพรวนดินครั้งที่ 2-3 เพื่อทำลายวัชพืชที่ขึ้นมาใหม่ และปรับสภาพแปลงให้ราบเรียบ พร้อมทั้งทำให้ดินละเอียดร่วนซุย

ไถพรวน 2-3 ครั้ง ให้ดินละเอียดร่วนซุย

การจัดการเมล็ดพันธุ์และหน่อพันธุ์

เมล็ดพันธุ์หญ้านีสีม่วงมีจำหน่ายที่ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ทั่วประเทศตามรายละเอียดท้ายเล่ม โดยเปิดให้เกษตรกรสั่งจองซื้อ ระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม และรับเมล็ดพันธุ์ได้ตั้งแต่เดือนเมษายนเป็นต้นไป จะได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ มีความบริสุทธิ์ไม่ต่ำกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ และมีความงอกไม่ต่ำกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป สำหรับการจัดการหน่อพันธุ์หญ้านีสีม่วง สามารถติดต่อได้ที่ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ และสถานีอาหารสัตว์ได้ทั่วประเทศเช่นเดียวกัน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป

ลักษณะเมล็ดพันธุ์หญ้านีสีม่วง

วิธีการปลูก

การปลูกหญ้ากินนีสีม่วงสามารถปลูกได้หลายวิธี ได้แก่

1. การปลูกโดยใช้เมล็ดพันธุ์

1.1 ปลูกเป็นแถว โดยใช้วิธีโรยเมล็ดบางๆ เป็นแถวที่ระดับความลึกไม่เกิน 1 เซนติเมตร ระยะระหว่างแถวห่างกันประมาณ 50 เซนติเมตร ให้ปลูกขณะที่ดินมีความชื้นเหมาะสม ใช้เมล็ดพันธุ์ 1-2 กิโลกรัมต่อไร่

1.2 การปลูกแบบหว่าน ใช้เมล็ดหว่านอัตรา 2-3 กิโลกรัมต่อไร่ วิธีนี้อาจจะทำให้การกระจายตัวของต้นหญ้าไม่สม่ำเสมอ และกำจัดวัชพืชได้ยากมากขึ้น

การปลูกหญ้ากินนีสีม่วงเป็นแถวห่างกัน 50 เซนติเมตร

การปลูกหญ้ากินนีสีม่วงในสวนมะม่วง

การปลูกหญ้ากินนีสีม่วงในสวนมะพร้าว

2. การปลูกโดยใช้หน่อพันธุ์หรือต้นกล้า

2.1 การปลูกโดยใช้ต้นกล้า จะช่วยประหยัดเมล็ดพันธุ์ และหญ้า มีเปอร์เซ็นต์การอยู่รอดสูงกว่าปลูกด้วยเมล็ด แต่จะสิ้นเปลืองแรงงานมากกว่า ปลูกด้วยเมล็ด การปลูกโดยการเพาะกล้า ใช้เมล็ดพันธุ์ 1 กิโลกรัม เพาะกล้าใน พื้นที่ขนาด 200 ตารางเมตร เมื่อต้นกล้ามีอายุได้ 1 เดือน สามารถนำไปปลูก ได้ 3 ไร่ โดยใช้ระยะปลูก 50 x 50 เซนติเมตร หลุมละ 3 ต้น ปลูกในขณะ ที่ดินมีความชื้นเหมาะสม

การปลูกหญ้านิสี่ม่วงด้วยต้นกล้า

2.2 การปลูกโดยใช้หน่อพันธุ์ในกรณีที่หาเมล็ดพันธุ์ไม่ได้ แต่มีแปลงหญ้า

กินนีสีม่วงเก่าอยู่แล้ว สามารถแยกหน่อพันธุ์จากแปลงเก่า นำมาตัดรากและส่วนยอดทิ้งให้เหลือหน่อพันธุ์ยาวประมาณ 30 เซนติเมตร นำมาปลูกหลุมละ 3 หน่อ ใช้ระยะปลูก 50 x 50 เซนติเมตร แปลงหน่อพันธุ์ 1 ไร่ สามารถนำไปปลูกได้ประมาณ 4-5 ไร่

การเตรียมหน่อพันธุ์หญ้ากินนีสีม่วง

การปลูกหญ้ากีนีสีม่วงด้วยหน่อพันธุ์

การใส่ปุ๋ย

ควรใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 50-100 กิโลกรัมต่อไร่ เป็นปุ๋ยรองพื้น ก่อนปลูกหญ้าและอาจใส่ปุ๋ยคอกรวมด้วยเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน และใส่ปุ๋ย ยูเรีย (46-0-0) อัตรา 10-20 กิโลกรัมต่อไร่ หลังการตัดใช้ประโยชน์ทุกครั้ง และในปีต่อๆ มา ให้ใส่ปุ๋ยเช่นเดียวกันกับปีแรก โดยใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในช่วงต้นฤดูฝน

การหว่านปุ๋ยยูเรียหลังตัด

เกษตรกรนำปุ๋ยคอกมาใส่ในแปลงหญ้ากินนีสีม่วงหลังตัด

การกำจัดวัชพืช

ควรกำจัดวัชพืชครั้งแรกหลังปลูกหญ้าแล้ว 3-4 สัปดาห์ และกำจัดวัชพืชครั้งต่อไปตามความจำเป็น

การใช้แรงงานคนกำจัดวัชพืชในแปลงหญ้ากินนีสีม่วง

การให้น้ำ

หญ้างินนิสีม่วงตอบสนองต่อการให้น้ำได้ดี ดังนั้นในช่วงฤดูแล้ง หรือ ฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ควรมีการให้น้ำโดยใช้ระบบน้ำฝอยทุกๆ 3-5 วัน หญ้างินนิสีม่วงจะให้ผลผลิตได้ตลอดปี

การให้น้ำแบบระบบน้ำฝอยในแปลงหญ้างินนิสีม่วง

ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนในการปลูกหญ้างินนิสีม่วงในปีที่ 1 ซึ่งปลูกนอกเขตชลประทาน คิดเป็นต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 0.84 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนต้นทุนการผลิตในเขตชลประทานเฉลี่ย 1.04 บาทต่อกิโลกรัม ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นเป็นค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการให้น้ำแปลงหญ้า ส่วนต้นทุนในการผลิตหญ้างินนิสีม่วงในปีที่ 2 และ 3 จะมีต้นทุนต่ำกว่าในปีที่ 1 เนื่องจากไม่มีค่าเตรียมดิน ค่าเมล็ดพันธุ์ และค่าแรงงานปลูก และกำจัดวัชพืช

รายการ	นอกเขตชลประทาน	ในเขตชลประทาน
1. ค่าจ้างเหมาเตรียมดิน (บาทต่อไร่)	400	400
2. ค่าวัสดุ (บาทต่อไร่)		
ปุ๋ยเคมี	820	1,240
เมล็ดพันธุ์	180	180
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ให้น้ำ)	-	1,200
3. ค่าแรงงาน (บาทต่อไร่)		
ปลูกและกำจัดวัชพืช	360	360
เก็บเกี่ยว	400	800
4. ต้นทุนทั้งหมด (บาทต่อไร่)	2,160	4,180
5. ผลผลิตน้ำหนักแห้งเฉลี่ย (กิโลกรัมต่อไร่)	2,500	4,000
6. ต้นทุนการผลิต (บาทต่อกิโลกรัม)	0.86	1.04

ที่มา : ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์เพชรบุรี, 2545

การใช้ประโยชน์

เริ่มตัดใช้ประโยชน์ครั้งแรกเมื่อหญ้าตั้งตัวดีแล้วประมาณ 60 วันหลังปลูก และตัดครั้งต่อไปทุกๆ 30-40 วัน สำหรับในช่วงฤดูฝนและดินมีความสมบูรณ์ดีสามารถตัดได้ทุก 20-30 วัน โดยตัดสูงจากพื้นดิน 10-15 เซนติเมตร ผลผลิตของหญ้านิสีม่วง ซึ่งปลูกในพื้นที่ที่อาศัยน้ำฝนอย่างเดียว ให้ผลผลิตน้ำหนักแห้งประมาณ 2.5-3 ตันต่อไร่ต่อปี ส่วนการปลูกหญ้านิสีม่วงในเขตชลประทาน ซึ่งสามารถให้น้ำได้ตลอดทั้งปี ให้ผลผลิตน้ำหนักแห้งประมาณ 3.5-4 ตันต่อไร่ต่อปี

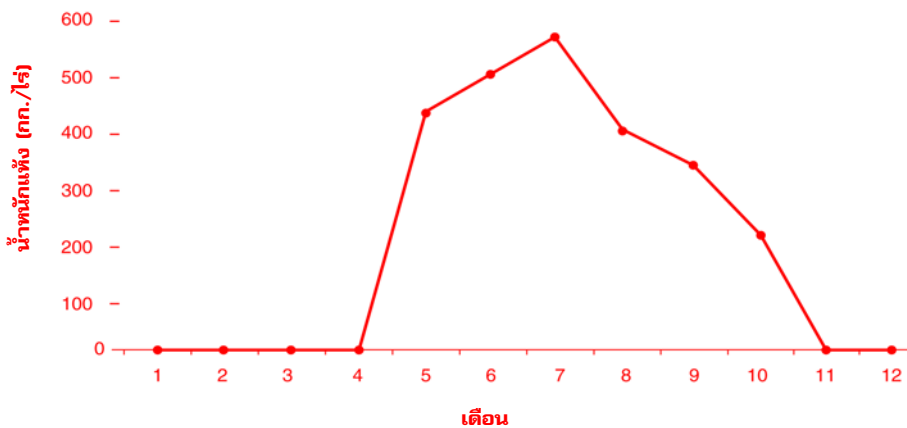

หญ้านิสีม่วงอายุประมาณ 60 วัน พร้อมตัดใช้ประโยชน์ครั้งแรก

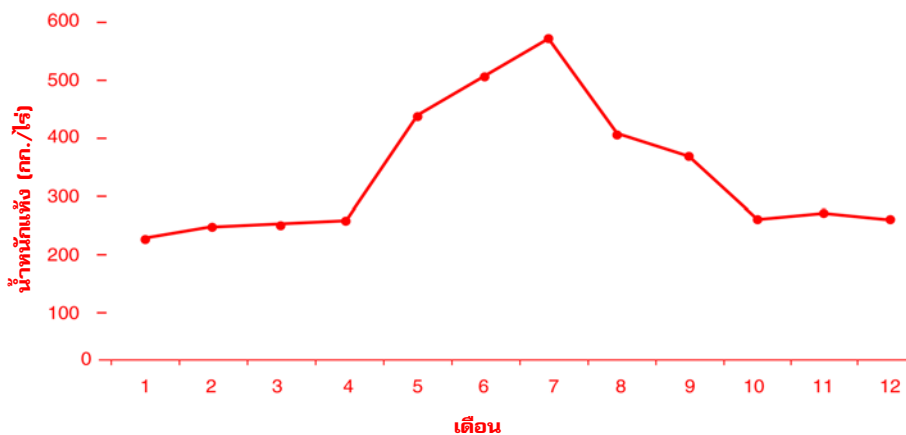

การปลูกหญ้ากินนีสีม่วงใช้เลี้ยงสัตว์ สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายปี หากมีการบำรุงรักษาแปลงหญ้าอยู่ตลอดเวลา แต่หลังจากปลูกใช้ประโยชน์ไปแล้วประมาณ 3 ปี หญ้ากินนีสีม่วงจะแตกกอช้าและให้ผลผลิตลดลง ดังนั้นควรมีการไถสางกอทุก 3 ปี ในช่วงต้นฤดูฝน โดยไม่จำเป็นต้องหว่านเมล็ด

คุณค่าทางอาหารของหญ้ากินนีสีม่วงที่อายุการตัดทุก ๆ 45 วัน มีโปรตีนประมาณ 8 เปอร์เซ็นต์ เยื่อใย ADF 38 เปอร์เซ็นต์ เยื่อใย NDF 67 เปอร์เซ็นต์ และมีโภชนะที่ย่อยได้รวม (TDN) 59 เปอร์เซ็นต์ หญ้ากินนีสีม่วงสามารถนำมาใช้เลี้ยงสัตว์ได้หลายรูปแบบ เช่น ตัดสด ปล่อยสัตว์แทะเล็ม ทำหญ้าแห้ง และทำหญ้าหมัก

แผนภูมิที่ 1 แสดงผลผลิตน้ำหนักรวมในแต่ละเดือนของห้วยกีนีสีม่วงนอกเขตชลประทาน

แผนภูมิที่ 2 แสดงผลผลิตน้ำหนักรวมในแต่ละเดือนของห้วยกีนีสีม่วงในเขตชลประทาน

การตัดสด

การปลูกหญ้ากินนีสีม่วงในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งอาศัยน้ำฝนอย่างเดียวของเกษตรกรตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้วิธีตัดหญ้าสดมาใช้เลี้ยงโคนม พบว่าการปลูกหญ้ากินนีสีม่วง 1 ไร่ สามารถเลี้ยงโคนมได้ประมาณ 2-3 ตัว ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม

แต่การปลูกหญ้ากินนีสีม่วงในเขตชลประทาน สามารถให้น้ำได้ตลอดปีของเกษตรกร ต.สามพระยา อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี ซึ่งใช้วิธีตัดหญ้าสดมาใช้เลี้ยงโคนม พบว่าการปลูกหญ้ากินนีสีม่วง 1 ไร่ เกษตรกรมีหญ้าสดเลี้ยงโคนมประมาณ 3 ตัว ได้ตลอดทั้งปี

เกษตรกรตัดหญ้ากินนีสีม่วงไปเลี้ยงโคนม

เกษตรกรตัดหญ้ากินนีสีม่วงไปเลี้ยงโคนม

การปล่อยสัตว์แทะเล็ม

การปล่อยสัตว์แทะเล็ม ในแปลงหญ้ากินนีสีม่วง โคจะมีหญ้ากินเพียงพอ ในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม ส่วนในช่วงฤดูแล้งระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเมษายน ต้องเสริมด้วยหญ้าแห้ง หญ้าหมัก หรือฟืชอื่น ๆ

การเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ชาร์เบรย์ที่สถานีอาหารสัตว์ทุ่งกุลาร่องไห้ โดยการปล่อยโคแทะเล็มแปลงหญ้ากินนีสีม่วงในพื้นที่ 2 ไร่ โคจะมีหญ้าสดกินเพียงพอระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม (6 เดือน) ส่วนในช่วงฤดูแล้งระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเมษายน ต้องเสริมด้วยหญ้าหมัก ปรากฏว่าโคมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นละ 536 กรัม

	พ.ศ.2542						พ.ศ.2543					
	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
การปล่อยสัตว์ เพาะเลื้มนแปลง หญ้า	พื้นที่ 1 ไร่ แบ่งเป็น 2 แปลง ย่อย ปล่อยโคเพาะเลื้มน เวียนแปลงละ 15 วัน						พื้นที่ 2 ไร่ แบ่งเป็น 4 แปลง ย่อย ปล่อยโคเพาะเลื้มน เวียนแปลงละ 8 วัน					
การสำรองเสบียง สัตว์												
การเสริมอาหาร ในช่วงฤดูแล้ง							เสริมหญ่กินนี้สีม่วงหมัก 15/กก./ตัว/วัน					

โคเนื้อทะเล่แปลงหญ่กินนี้สีม่วง

การเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ตากที่สถานีอาหารสัตว์มุกดาหาร โดยการปล่อย

โคและเล็มแปลงหญ้ากินนีสีม่วงในพื้นที่ 1.58 ไร่ต่อตัว และมีการเสริมถั่วคาวาลเคดแห้ง ระหว่างเดือนตุลาคมถึงกุมภาพันธ์ และเสริมหญ้าหมักระหว่างเดือนมกราคมถึงเมษายน ปรากฏว่าโคมีน้ำหนักเพิ่มวันละ 622 กรัม

	พ.ศ.2542					พ.ศ.2543									
	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
การปล่อย และเล็มใน แปลงหญ้า	พื้นที่ 0.79 ไร่ แบ่งเป็น 6 แปลง ย่อย ปล่อยโค และเล็มหมุน เวียนแปลงละ 5 วัน			พื้นที่ 1.58 ไร่ แบ่งเป็น 6 แปลงย่อย ปล่อยโค และเล็ม หมุน เวียน แปลงละ 5 วัน		พื้นที่ 1.58 ไร่ ปล่อยโคและเล็ม แบบต่อเนื่อง ทั้ง แปลง				พื้นที่ 0.79 ไร่ แบ่งเป็น 6 แปลงย่อย ปล่อยโค และเล็มหมุนเวียน แปลงละ 5 วัน					
การสำรอง เสบียงสัตว์	พื้นที่ 0.79 ไร่ ตัดทำหญ้าหมัก									พื้นที่ 0.79 ไร่ ตัดทำหญ้าหมัก					
การเสริม อาหารในช่วง ฤดูแล้ง	ถั่วคาวาลเคดแห้ง 4 กิโลกรัมต่อวัน									เสริมหญ้ากินนี สีม่วงหมัก 20 กิโลกรัมต่อวัน					

การทำหญ้าหมัก

ควรตัดหญ้าที่อายุ ประมาณ 40 วัน และต้องมีการปรับสภาพของพืชให้เหมาะสมกับการหมักเสียก่อน คือ

1. ปรับปรุงคุณสมบัติให้เหมาะสมกับการอัดไล่อากาศ โดยการสับหรือหั่นหญ้าเป็นท่อนสั้นๆ ขนาด 1-2 เซนติเมตร จะช่วยให้การอัดไล่อากาศทำได้ดีขึ้น

2. การใช้สารเสริมเพื่อให้ได้หญ้าหมักที่มีคุณภาพสูง เนื่องจากหญากินนี้สีม่วงมีปริมาณน้ำตาลน้อย ดังนั้นการนำหญากินนี้สีม่วงมาหมักควรเติมสารบางอย่าง เช่น ปววกแบ่ง ได้แก่ มันเส้นบด 4 เปอร์เซ็นต์ กากน้ำตาล 3-5 เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้การหมักได้ผลดียิ่งขึ้น

การหมักมีหลุมหมักหรือภาชนะบรรจุพืชหมักหลายรูปแบบ เช่น การหมักแบบกองบนพื้น หลุมหมักแบบราง ในเกษตรกรรายย่อยสามารถทำหญ้าหมักโดยใช้ถุงพลาสติกดำ หรือกระสอบพลาสติกสาน

หลุมหมักแบบราง

หญ่้ากีนนีสีม่่วงหมักในถุงพลาสติกคำขนาด 30 x 40 นิ้ว

การทำหญ่้าแห้ง

ทำการตัดหญ่้าที่อายุ 30 วัน ซึ่งเป็นระยะที่หญ่้ามีใบมากกว่าลำต้น หญ่้าจะแห้งได้เร็ว และมีคุณภาพดี แล้วนำหญ่้าที่ตัดมาฝ่งในร่มหรือตากแดดเพื่อลดความชื้นให้เหลือประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์ หากเป็นกรณีที่ต้องใช้หญ่้าแก่อายุประมาณ 60 วัน ซึ่งมีส่วนของลำต้นที่แข็ง จำเป็นต้องใช้เครื่องตัดชนิดพิเศษ เช่น โรตาริสแลทเซอร์ ตัดและตีลำต้นให้แตก จะช่วยทำให้หญ่้าแห้งเร็วขึ้นและเพิ่มความน่ากินของสัตว์

การทำหญ้าแห้งจากหญ้ากินนีสีม่วง

การปลูกหญ้ากินนีสีม่วงเพื่อจำหน่าย

การเลี้ยงโคเนื้อและโคนมในปัจจุบันปัญหาที่พบทั่วไปก็คือการขาดแคลนอาหารหยาบทั้งปริมาณและคุณภาพ สาเหตุเนื่องมาจากเกษตรกรขาดแคลนพื้นที่ในการจัดทำแปลงหญ้าและโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร ผู้เลี้ยงโคนมมักไม่มีเวลาในการจัดการแปลงหญ้าอาหารสัตว์ ดังนั้นจึงได้มีเกษตรกรนอกภาคปศุสัตว์ผลิตพืชอาหารสัตว์จำหน่ายให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในรูปแบบต่างๆ เช่น ในรูปสด หมักและแห้ง เป็นต้น พบว่าหญ้ากินนีสีม่วงก็เป็นพืชอาหารสัตว์พันธุ์หนึ่ง ซึ่งเกษตรกรได้ผลิตเพื่อจำหน่ายในรูปแบบต่างๆ เช่น เกษตรกร

บ้านหนองปลาไหล ตำบลหนองขอน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีการเพาะกล้ากินนีสีม่วง จำหน่ายให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เพื่อนำไปปลูกสร้างแปลงหญ้า มีเกษตรกรจำนวน 10 ราย เพาะกล้ากินนีสีม่วงเฉลี่ย 0.5 ไร่ต่อราย เมื่อต้นกล้าอายุ 35-40 วัน ถอนกล้าจำหน่ายในราคาประมาณ 20 บาทต่อตารางวา พบว่าเกษตรกรมีรายได้ประมาณ 4,000 บาทต่อราย

เกษตรกรเพาะกล้าหญ้ากินนีสีม่วงจำหน่าย

นอกจากนี้ในปี 2543 มีเกษตรกรบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จำนวน 13 ราย เริ่มทดลองปลูกหญ้ากินนีสีม่วง จำนวน 41 ไร่ เพื่อจำหน่ายในรูปหญ้าสดให้แก่ตลาดนัดโค-กระบือ และเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ทั่วไป ในราคากิโลกรัมละ 0.50 บาท เกษตรกรสามารถตัดหญ้าสดขายได้ 4 ครั้ง ต่อปี มีรายได้เฉลี่ย 4,400 บาทต่อไร่ต่อปี มีรายได้ดีกว่าปลูกพืชไร่บางชนิด ดังนั้นจึงมีเกษตรกรบริเวณใกล้เคียงปลูกหญ้ากินนีสีม่วงเพิ่มขึ้นเป็น 196 ไร่ ในปี 2545

สถานที่จำหน่ายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ของกองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์

1. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ขอนแก่น
ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260 โทร. 0-4326-1123
2. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์สระแก้ว
อ.คลองหาด จ.สระแก้ว 27260 โทร. 0-3725-1175
3. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง
อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา 30130 โทร. 0-4431-1612
4. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ลำปาง
อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง 52190 โทร. 0-5422-2695
5. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์เพชรบุรี
ต.สามพระยา อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี 76120 โทร. 0-3247-2390
6. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นครศรีธรรมราช
อ.รัตนพิบูลย์ จ.นครศรีธรรมราช 80130 โทร. 0-7534-7339

7. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นราธิวาส
ต.ปณ. 2 อ.เมือง จ.นราธิวาส 96000 โทร. 0-7351-2751
8. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ชัยนาท
อ.สรรพยา จ.ชัยนาท 17150 โทร. 0-5641-1162
9. สถานีอาหารสัตว์สกลนคร
ต.เชิงเครือ อ.เมือง จ.สกลนคร 47000 โทร. 0-4271-4299
10. สถานีอาหารสัตว์หนองคาย
อ.เมือง จ.หนองคาย 43000 โทร. 0-4242-1373
11. สถานีอาหารสัตว์เลย
อ.วังสะพุง จ.เลย 42130 โทร. 0-4281-2839
12. สถานีอาหารสัตว์สุพรรณบุรี
อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี 72180 โทร. 0-1794-1100
13. สถานีอาหารสัตว์เชียงราย
ต.บ้านดู่ อ.เมือง จ.เชียงราย 57100 โทร. 0-5370-2213

14. สถานีอาหารสัตว์แพร่

อ.ร้องกวาง จ.แพร่ 54140

โทร. 0-5452-2268

15. สถานีอาหารสัตว์พิจิตร

ต.วังสำโรง อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร 66110

โทร. 0-5661-3526

16. สถานีอาหารสัตว์เพชรบูรณ์

อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ 67000

โทร. 0-5672-1558

17. สถานีอาหารสัตว์เขียงยืน

อ.เขียงยืน จ.มหาสารคาม 44160

โทร. 0-4378-1322

18. สถานีอาหารสัตว์ประจวบคีรีขันธ์

อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ 77150

โทร. 0-3268-1990

19. สถานีอาหารสัตว์กาญจนบุรี

ต.ปณ. 28 อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี 71180

โทร. 0-3453-1063

20. สถานีอาหารสัตว์บุรีรัมย์

อ.ปะคำ จ.บุรีรัมย์ 31220

โทร. 0-4464-6077

21. สถานีอาหารสัตว์อุดรธานี

อ.กุดจับ จ.อุดรธานี 41250

โทร. 0-4229-1206

22. สถานีอาหารสัตว์ชุมพร

ด.สลุย อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร 86140

โทร. 0-7761-1063

23. สถานีอาหารสัตว์สุราษฎร์ธานี

ตู่ ปณ.18 อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี 84150

โทร. 0-1270-0277

24. สถานีอาหารสัตว์ดง

อ.เมือง จ.ดง 92190

โทร. 0-7528-4150

25. สถานีอาหารสัตว์สตูล

อ.ควนกาหลง จ.สตูล 91130

โทร. 0-7479-7070

26. สถานีอาหารสัตว์พัทลุง

ด.เขาย่า อ.ศรีบรรพต จ.พัทลุง 93190

โทร. 0-7468-9143

27. สถานีอาหารสัตว์สุโขทัย

อ.คีรีมาศ จ.สุโขทัย 64160

โทร. 0-5561-2874

28. สถานีอาหารสัตว์กาฬสินธุ์

ตู่ ปณ. 13 อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ 46000

โทร. 0-4381-3295

29. สถานีอาหารสัตว์นครพนม

อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม 48120

โทร. 0-4258-1285

30. สถานีอาหารสัตว์โศธร

อ.คำเชื่อนแก้ว จ.ยโสธร 35110

โทร. 0-457-11269

31. สถานีอาหารสัตว์ทุ่งกุลาร้องไห้

อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด 45130

โทร. 0-4358-1454

32. สถานีอาหารสัตว์มุกดาหาร

อ.เมือง จ.มุกดาหาร 49000

โทร. 0-4261-1673

33. สถานีอาหารสัตว์อุบลราชธานี

อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

โทร. 0-4531-2691

เลี้ยงสัตว์ให้โตพลดี จะต้องม

- สัตว์แข็งแรงดี
- อาหารดี
- โรคเรื้อรังดี
- การจัดการ (การเลี้ยงดู) ดี
- การควบคุมป้องกันโรคดี

มีปัญหาในการเลี้ยงสัตว์ ปรึกษาได้ที่
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ